

Besluit

Ons kenmerk: 104095/7

Betreft zaak: Codewijziging Meetvoorwaarden Gas – LNB

Besluit van de Autoriteit Consument en Markt op grond van artikel 12f, eerste lid van de Gaswet inhoudende de vaststelling van de voorwaarden als bedoeld in artikel 12b van de Gaswet

1 Inleiding

1. Op 16 februari 2012 heeft de Autoriteit Consument en Markt (hierna: ACM) van Netbeheer Nederland, namens de gezamenlijke netbeheerders een voorstel¹ (hierna: het voorstel) tot wijziging van de voorwaarden als bedoeld in artikel 12b van de Gaswet ontvangen. Het voorstel bevat wijzigingen van de voorwaarden, bedoeld in artikel 12b, eerste lid, onderdeel b, van de Gaswet die staan in de Meetvoorwaarden Gas - LNB.
2. De aanleiding voor het indienen van het voorstel houdt verband met nieuwe ontwikkelingen op het gebied van de meettechniek en de introductie van het nieuwe marktmodel Wholesale gas. Hierdoor is het noodzakelijk om de Meetvoorwaarden Gas – LNB op een aantal punten te actualiseren en in lijn te brengen met de huidige praktijk. De voorgestelde wijzigingen gelden voor de capaciteitsmetingen en kwaliteitsmetingen van de netbeheerder van het landelijk gastransportnet. Deze metingen worden gebruikt voor aansluitingen die verbonden zijn met het landelijk gastransportnet en voor de systeemverbindingen die de koppeling vormen tussen het landelijk gastransportnet en de regionale gastransportnetwerken.

2 Wettelijk kader

3. De Gaswet bepaalt dat de gezamenlijke netbeheerders bij ACM een voorstel indienen voor de tariefstructuren² en de technische voorwaarden.³ Tevens is bepaald dat de gezamenlijke netbeheerders overleg voeren met representatieve organisaties van netgebruikers over voorstellen voor de tariefstructuren en voorwaarden.⁴ In die voorstellen dienen de

---

¹ Codewijzigingsvoorstel Meetvoorwaarden Gas – LNB, kenmerk: BR-12-620, datum 15 februari 2012

² Artikel 12a van de Gaswet.

³ Artikel 12b van de Gaswet.

⁴ Artikel 12d, eerste lid van de Gaswet.

Besluit

gezamenlijke netbeheerders aan te geven welke gevolgen zij hebben verbonden aan de zienswijzen die de representatieve organisaties naar voren hebben gebracht.⁵

4. Een voorstel van de gezamenlijke netbeheerders voor de tariefstructuren en voorwaarden dient te worden opgesteld met inachtneming van de in artikel 12 van de Gaswet bedoelde regels en de in artikel 6 van Verordening 715/2009 bedoelde netcodes.⁶
5. ACM stelt de tariefstructuren vast met inachtneming van het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders, de resultaten van het overleg met representatieve organisaties, en de wettelijke belangen⁷, regels⁸ en eisen.⁹
6. Op grond van artikel 12f, tweede lid, van de Gaswet dient ACM voorafgaand aan de vaststelling van de wijziging deze ter notificatie aan te bieden aan de Europese Commissie (hierna: Commissie), indien deze voorwaarden zogenaamde 'technische voorschriften' bevatten. Deze verplichting is gebaseerd op de Europese Richtlijn 98/34/EG.
7. Indien een voorstel als bedoeld in artikel 12a of 12b van de Gaswet in strijd is met bovenbedoelde belangen, regels of eisen, draagt ACM de gezamenlijke netbeheerders op het voorstel zodanig te wijzigen dat de strijdigheid wordt opgeheven.¹⁰
8. ACM heeft de uniforme openbare voorbereidingsprocedure zoals bedoeld in afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing verklaard op de totstandkoming van dit besluit. Als onderdeel van deze voorbereidingsprocedure legt ACM het ontwerpbesluit en eventueel daarop betrekking hebbende stukken ter inzage. Hiervan is kennis gegeven in de Staatscourant. Op dit ontwerpbesluit kunnen belanghebbenden binnen een termijn van zes weken een zienswijze inbrengen. Na afloop van de zienswijzeperiode neemt ACM een besluit, waarbij hij het ontwerpbesluit, de eventueel door de gezamenlijke netbeheerders aangeleverde informatie en de ingebrachte zienswijzen op het ontwerpbesluit betreft.
9. Belanghebbenden kunnen tegen het besluit in beroep gaan wanneer zij op het ontwerp van het besluit een zienswijze hebben ingediend.¹¹

---

⁵ Artikel 12d, tweede lid van de Gaswet.

⁶ Artikel 12a, aanhef, van de Gaswet.

⁷ Artikel 12f, eerste lid, onderdeel b, c, d, e en f, van de Gaswet.

⁸ Artikel 12f, eerste lid, onderdelen g, h en i, van de Gaswet.

⁹ Artikel 12f, tweede lid, van de Gaswet.

¹⁰ Artikel 12f, derde lid van de Gaswet

¹¹ Zie artikel 6:13 van de Awb.

Besluit

3 Procedure

10. Op 16 februari 2012 heeft ACM een voorstel voor wijziging van voorwaarden bedoeld in artikel 12b van de Gaswet ontvangen van Netbeheer Nederland namens de gezamenlijke netbeheerders.
11. Bij brief van 18 april 2012 heeft ACM de gezamenlijke netbeheerders geïnformeerd dat het voorstel niet in behandeling kon worden genomen nu, gelet op de eis van artikel 12d, tweede lid, van de Gaswet, de gevolgtrekkingen naar aanleiding van de gemaakte opmerkingen tijdens een vergadering van het Gebruikersplatform Elektriciteits- en Gastransportnetten (hierna: het GEN) niet waren opgenomen in het voorstel. ACM heeft de gezamenlijke netbeheerders verzocht de ontbrekende informatie binnen twee weken toe te sturen.
12. Op 16 augustus 2012 hebben de gezamenlijke netbeheerders het voorstel aangevuld met ontbrekende informatie.¹² Na ontvangst van de aanvulling op het voorstel heeft ACM het voorstel in behandeling genomen.
13. ACM heeft naar aanleiding van genoemd voorstel een ontwerp van het besluit opgesteld. Op 4 januari 2013 is dit ontwerpbesluit ter inzage gelegd, waarvan kennis is gegeven in de Staatscourant.¹³ Belanghebbenden zijn in de gelegenheid gesteld om binnen een termijn van zes weken een zienswijze in te brengen. Onderhavig besluit is opgesteld met inachtneming van het voorstel, de door de gezamenlijke netbeheerder aangeleverde informatie en de resultaten van de notificatie als bedoeld in artikel 12f, tweede lid, van de Gaswet.
14. ACM heeft een ontwerpbesluit tot vaststelling van wijzigingen van de Meetvoorwaarden Gas – LNB op 11 april 2013 aangeboden aan de Centrale Dienst voor In- en Uitvoer (hierna: CDIU), de dienst die namens de Nederlandse Staat de notificaties aan de Commissie stuurt. De CDIU heeft het ontwerpbesluit op 17 april aangeboden aan de Commissie.
15. Op 17 juni 2013 heeft ACM van de CDIU een verzoek ontvangen van de Europese Commissie om aanvullende informatie te verstrekken. Hierbij wijst de Europese Commissie

3/31

---

¹² Reactie op informatieverzoek m.b.t. codevoorstel Meetvoorwaarden Gas – LNB, kenmerk: BR-12-754, 13 augustus 2012

¹³ Staatscourant 2013, Nr. 201

Besluit

met name op een aantal mogelijke discrepanties tussen het voorstel en Richtlijn 2004/22/EG betreffende meetinstrumenten.

16. ACM heeft op 24 juni 2013 gereageerd op genoemd verzoek van de Europese Commissie en aanvullende informatie verstrekt aan de CDIU. Hierbij licht ACM toe waarom zij van mening is dat de betreffende meetrichtlijn in dit geval niet van toepassing is. Op 24 juni 2013 heeft de CDIU het antwoord aan de Commissie gezonden.

4 Aanvullende informatie

17. Onderstaand is de door de gezamenlijke netbeheerders verstrekte aanvullende informatie weergegeven.
18. Aan de gezamenlijke netbeheerders is gevraagd te bevestigen of het juist was dat van alle partijen die aan het GEN-overleg deelnamen alleen VEMW commentaar had geleverd op het voorstel en dat de overige representatieve organisaties geen opmerkingen hadden.
19. De netbeheerders hebben hierop geantwoord dat het GEN-verslag inclusief de commentarenmatrix compleet was en door de overige representatieve organisaties tijdens het GEN-overleg geen zienswijzen naar voren zijn gebracht.
20. Aan de gezamenlijke netbeheerders is gevraagd aan te geven welke gevolgen deze codewijziging heeft voor de aangeslotenen en andere belanghebbenden. Uit het voorstel werd dit onvoldoende duidelijk.
21. De gezamenlijke netbeheerders hebben aangegeven dat als gevolg van de technische ontwikkelingen en de introductie van het nieuwe marktmodel Wholesale gas het gewenst is om de voorwaarden in lijn te brengen met de huidige praktijk. Daarbij heeft het codewijzigingsvoorstel uitsluitend gevolgen voor de werkwijze van de netbeheerder van het landelijk gastransportnet.
22. Aan de gezamenlijke netbeheerders is gevraagd aan te geven of, en zo ja welke, samenhang bestaat met bestaande codes en lopende codewijzigingsvoorstellen.
23. De gezamenlijke netbeheerders hebben aangegeven dat de door hen voorgestelde wijzigingen geen samenhang hebben met andere lopende codewijzigingsvoorstellen.

Besluit

5 Beoordeling

24. Het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders wordt hieronder per onderdeel door ACM beoordeeld.

A. Gevolgde procedure

25. De gezamenlijke netbeheerders geven in het voorstel aan dat op 29 november 2011 een overleg heeft plaatsgevonden met representatieve organisaties op de gasmarkt tijdens het GEN-overleg. De gezamenlijke netbeheerders verwijzen naar bijlage 2 bij het voorstel waarin het relevante deel van het verslag van het GEN-overleg is opgenomen. Tevens verwijzen de gezamenlijke netbeheerders naar bijlage 3 bij het voorstel waarin een overzicht wordt gegeven van zienswijzen van de aanwezige representatieve organisaties evenals per zienswijze een samenvatting van de reactie van de gezamenlijke netbeheerders waaruit blijkt wat de gevolgtrekking is die aan de zienswijze is verbonden.

26. Uit bovengenoemd voorstel maakt ACM op dat de gezamenlijke netbeheerders conform artikel 12d van de Gaswet overleg hebben gevoerd met representatieve organisaties van netgebruikers. ACM gaat er daarbij vanuit, mede gelet op de door de gezamenlijke netbeheerders verstrekte aanvullende informatie, dat de gezamenlijke netbeheerders alle representatieve organisaties in de gelegenheid hebben gesteld bij het GEN-overleg aanwezig te zijn en daar hun zienswijzen te geven op het voorstel.

B. Verplichte uurlijkse uitlezing van gasmeters voor alle exitpunten

27. De gezamenlijke netbeheerders doen het voorstel om de bestaande vrijstelling voor verplichte real-time uitlezing, voor entry- en exitpunten met een jaarafname van minder dan 170.000 m³(n), uit de voorwaarden te schrappen. Als reden hiervoor geven de gezamenlijke netbeheerders de introductie van het nieuwe marktmodel Wholesale gas op. Binnen dit nieuwe regime is het noodzakelijk dat voor elke aansluiting die verbonden is met het landelijke gastransportnet near real-time allocaties beschikbaar zijn. Hierdoor moeten voor alle entry- of exitpunten uurlijkse meetinformatie beschikbaar zijn. De gezamenlijke netbeheerders hebben voorgesteld om artikel 1.4 en 2.6 van de Meetvoorwaarden Gas – LNB te wijzigen en voor alle entry en exitpunten, die verbonden zijn met het landelijke gastransportnet, near real-time-uitlezing verplicht te stellen.

Oordeel van ACM

28. Bij de beoordeling van het voorstel over bovengenoemde wijziging stelt ACM in de eerste plaats vast dat VEMW tijdens het GEN-overleg vragen heeft gesteld omtrent de financiële gevolgen van de voorgestelde wijziging. Deze vragen zijn tijdens het overleg door de gezamenlijke netbeheerders beantwoord. De representatieve organisaties hebben geen zienswijzen op deze aan hun voorgelegde wijziging ingediend. ACM is van oordeel dat deze

Besluit

voorgestelde wijziging geen strijd oplevert met de belangen, regels en eisen zoals genoemd in artikel 12f, eerste- en tweede lid, van de Gaswet.

C. Toelating andere meetprincipes voor gasmeters

29. In artikel 2.3.1 van de Meetvoorwaarden Gas – LNB is nu bepaald dat gasmeters zijn uitgevoerd met een mechanisch telwerk. Hierdoor kunnen op dit moment alleen turbinegasmeters en rotorgasmeters worden gebruikt. Door voortschrijdende technieken zijn inmiddels ook andere meettechnieken beschikbaar. Toepassingen waarbij wordt gemeten door middel van ultrasoon geluid of gebruik gemaakt wordt van het coriolis-effect hebben zich inmiddels in de praktijk bewezen als volwaardige alternatieven. Dit is voor de gezamenlijke netbeheerders aanleiding geweest om paragraaf 2.3 zodanig te wijzigen zodat ook deze meetprincipes in de Meetvoorwaarden Gas – LNB worden toegestaan. Door het opnemen van functionele eisen in de Meetvoorwaarden Gas – LNB wordt enerzijds de mogelijkheid geboden om nieuwe meetprincipes te introduceren en anderzijds geborgd dat de toegepaste hoeveelheidsmeters aan alle noodzakelijke eisen voldoen.

Oordeel van ACM

30. Bij de beoordeling van het voorstel over bovengenoemde wijziging stelt ACM vast dat VEMW tijdens het GEN-overleg vragen heeft gesteld over de verschillen van de gebruikte meetprincipes ten aanzien van de meetnauwkeurigheid, de investeringen en de onderhoudskosten. De gezamenlijke netbeheerders hebben geantwoord dat geen verschillen bestaan ten aanzien van de nauwkeurigheid. Volgens de gezamenlijke netbeheerders is de verhouding tussen de minimale- en de maximale capaciteit van de gasmeter de bepalende factor ten aanzien van het gebruikte meetprincipe. Dit kan leiden tot een halvering van de investerings- en onderhoudskosten. ACM stelt vast dat hiermee de vragen van VEMW door de gezamenlijke netbeheerders beantwoord zijn. De representatieve organisaties hebben geen zienswijzen op deze aan hun voorgelegde wijziging ingediend. ACM is van oordeel dat deze voorgestelde wijziging geen strijd oplevert met de belangen, regels en eisen zoals genoemd in artikel 12f, eerste- en tweede lid, van de Gaswet.

D. Toelating automatische synchronisatie van telwerken van gasmeters

31. De gezamenlijke netbeheerders doen het voorstel om artikel 2.8.4 van de Meetvoorwaarden Gas – LNB te wijzigen. Deze wijziging houdt verband met het feit dat moderne uitvoeringen van gasmeters tegenwoordig beschikken over een voorziening waarmee de telwerkstand van de gasmeter op afstand uitleesbaar is. Hierdoor wordt het mogelijk om de synchronisatie van de telwerken, zoals voorgesteld in artikel 2.8.4, automatisch uit te voeren waardoor deze frequenter kan worden uitgevoerd.

Besluit

Oordeel van ACM

32. Bij de beoordeling van het voorstel over bovengenoemde wijziging stelt ACM vast dat VEMW tijdens het GEN-overleg gevraagd heeft of de bestaande handmatige synchronisatie van telwerkstanden voor alle stations geldt. De gezamenlijke netbeheerders hebben in hun antwoord aangegeven dat de handmatige synchronisatie niet geldt voor stations waarbij sprake is van digitale signaaloverdracht. ACM stelt vast dat hiermee de vraag van VEMW door de gezamenlijke netbeheerders beantwoord is. De representatieve organisaties hebben geen zienswijzen op deze aan hun voorgelegde wijziging ingediend. ACM is van oordeel dat deze voorgestelde wijziging geen strijd oplevert met de belangen, regels en eisen zoals genoemd in artikel 12f, eerste- en tweede lid, van de Gaswet.

E. Geldende normen voor gasmeters

33. In artikel 2.3.2 van de Meetvoorwaarden Gas – LNB worden wijzigingen door de gezamenlijke netbeheerders voorgesteld waardoor er vanuit de voorwaarden wordt verwezen naar verschillende ‘ISO- en EN normen’.¹⁴ Het betreft hier normen die betrekking hebben op eisen die gelden voor turbinegasmeters, rotorgasmeters en ultrasone gasmeters. In artikel 2.3.3 van de Meetvoorwaarden Gas – LNB worden wijzigingen doorgevoerd ten aanzien van de kalibratie-eisen. In het verleden was de kalibratie van de gasmeter sterk gerelateerd aan het Nederlands Meetinstituut (hierna: NMI). Dit is terug te voeren op de tijd dat NMI nog de Dienst van het IJkwezen heette en het ijken van gasmeters wettelijk voorbehouden was aan deze instantie. Met de introductie van de Metrologiewet in 2006 en het intrekken van de IJkwet is dit veranderd. Voorgesteld wordt om de functionele eisen die gesteld worden aan de kalibratiefaciliteit op te nemen in de Meetvoorwaarden Gas – LNB. Deze eisen zijn:
- a. De kalibratiefaciliteit is geaccrediteerd conform ISO/IEC 17025 voor het uitvoeren van dergelijke kalibraties;
  - b. De kalibratiefaciliteit is traceerbaar naar de Europese Geharmoniseerde Referentie Waarde (NMI, PTB, LNE) voor hoge druk aardgas onder stromingscondities;
  - c. De kalibratiefaciliteit voldoet voor kalibratie van turbinegasmeters aan de eisen zoals gesteld in NEN-EN 12261 annex A.

---

¹⁴ De Europese Normen (EN) worden opgesteld onder auspiciën van de Europese Commissie voor Normalisatie en per land gepubliceerd door de aangesloten nationale normalisatie-instituten. Voor Nederland is dat het Nederlands Normalisatie-instituut. De ISO normen worden opgesteld door de International Organization for Standardization (hierna: ISO). ISO is een privaatrechtelijke instantie en ‘s werelds grootste opsteller van geharmoniseerde normen die een niet-verplichte karakter hebben.

Besluit

Oordeel van ACM

34. Uit zowel het GEN-verslag als uit de reactie op het informatieverzoek blijkt dat er een verschil van inzicht bestaat tussen gezamenlijke netbeheerders en VEMW over het verwijzen vanuit de technische voorwaarden naar normbladen. VEMW stelt zich op het standpunt dat de voorwaarden een uitputtende regeling moet bevatten en indien verwijzingen naar normenbladen worden gemaakt de netbeheerders de inhoud van deze normen zonder kosten ter beschikking moeten stellen. In hun reactie op het informatieverzoek hebben de gezamenlijke netbeheerders ten aanzien van de punt gereageerd en aangegeven 'dat dit buiten de invloedssfeer van de gezamenlijke netbeheerders ligt.'
35. Naar aanleiding van de opmerkingen van VEMW vindt ACM het van belang om duidelijkheid te verschaffen over de mogelijkheid om vanuit de Meetvoorwaarden Gas – LNB verwijzingen te maken naar 'ISO- en EN normen'. Om duidelijkheid te kunnen geven zijn de volgende drie vragen relevant:
- Wat voor status hebben 'ISO- en EN normen'?
  - Op grond van welke wettelijke bepaling is het toegestaan om vanuit de Meetvoorwaarden Gas – LNB te verwijzen naar 'ISO- en EN normen'?
  - Is er een verplichting voor netbeheerders om 'ISO- en EN normen' kosteloos beschikbaar te stellen wanneer vanuit de Meetvoorwaarden Gas LNB naar deze normen wordt verwezen?
36. Ten aanzien van de eerste vraag overweegt ACM dat 'ISO- en EN normen' internationaal overeengekomen normatieve documenten zijn, waarin standaarden en specificaties worden opgenomen die gelden voor producten, diensten of procedures.
37. Ten aanzien van de tweede vraag is ACM van oordeel dat het, op grond van de Europese Richtlijn betreffende meetinstrumenten¹⁵, is toegestaan om vanuit de Meetvoorwaarden Gas – LNB te verwijzen ISO- en EN normen. In genoemde Richtlijn, welke in nationale wet- en regelgeving dient te worden geïmplementeerd, zijn onder andere eisen vastgelegd die gelden voor gasmeters. Voor de implementatie van de Richtlijn is in considerans 11 van deze Richtlijn aangegeven dat 'het gebruik van geharmoniseerde normen wenselijk is.' Daarnaast is in considerans 12 aangegeven dat: 'het gebruik van deze internationaal overeengekomen normatieve documenten een alternatief kan zijn voor het gebruik van geharmoniseerde normen.' Dit laatste geldt alleen voor zover deze normatieve documenten geheel of gedeeltelijk overeenkomen met de inhoud van deze Richtlijn. Omdat voor de Meetvoorwaarden Gas – LNB geldt dat deze in overeenstemming met deze Richtlijn dienen te zijn en omdat ISO- en EN normen internationaal overeengekomen normatieve

---

¹⁵ Richtlijn 2004/22/EG van het Europees Parlement en ACM, datum 31 maart 2004

Besluit

documenten zijn, is naar het oordeel van ACM een verwijzing in de Meetvoorwaarden Gas – LNB naar deze normen toegestaan.

38. Ten aanzien van de laatste vraag is ACM van oordeel dat netbeheerders niet verplicht zijn om ISO- en EN normen, waar vanuit de Meetvoorwaarden Gas LNB naar wordt verwezen, kosteloos beschikbaar te stellen. ACM komt tot dit oordeel naar aanleiding van de uitspraak van de Hoge Raad inzake het hoger beroep van de firma Knooble tegen de Nederlandse Staat en het Nederlands Normalisatie instituut.¹⁶ Hierin heeft de Hoge Raad geoordeeld dat wanneer vanuit algemeen verbindende voorschriften (hierna: AVV) naar normen wordt verwezen, het die normen weliswaar tot publiekrechtelijk algemeen geldende normen maakt, maar niet tot algemeen verbindende voorschriften. Doordat deze normen geen AVV zijn, zullen deze daardoor niet vrijgesteld zijn van de Auteurswet, iets wat wel zal gelden voor AVV.
39. Naar het oordeel van ACM vloeit daarom uit de uitspraak van de Hoge Raad voort dat aan netbeheerders geen verplichting kan worden opgelegd om de ISO- en EN normen kosteloos ter beschikking te stellen. Dit betekent dat de zienswijze van VEMW op dit punt niet leidt tot het uitblijven van de vaststelling van de voorgestelde codebepaling van de gezamenlijke netbeheerders.
40. De representatieve organisaties hebben geen andere zienswijzen op deze aan hun voorgelegde wijziging ingediend. ACM is van oordeel dat deze voorgestelde wijziging geen strijd oplevert met de belangen, regels en eisen zoals genoemd in artikel 12f, eerste- en tweede lid, van de Gaswet.

F. Toelating controlefunctionaliteit voor de werking van gasmeter met mechanisch telwerk

41. De gezamenlijke netbeheerders stellen voor artikel 2.3.1a toe te voegen aan de Meetvoorwaarden Gas – LNB. Bij bestaande mechanische gasmeters vindt de overdracht van de gemeten gasverbruiken plaats via pulsoverdracht. Een gasmeter voorzien van een mechanisch telwerk is uitgerust met een laagfrequente (LF) pulsgever gekoppeld aan het mechanisch telwerk en een hoogfrequente (HF) pulsgever. Dit type gasmeter beschikt over een controlemogelijkheid om de correcte werking van de gasmeter te verifiëren, zoals bijvoorbeeld een HF/LF-controle. Voor nieuwe gasmeters -aangeschaft na 1 januari 2012- geldt dat deze zijn uitgerust met een voorziening waarmee de telwerkstand op afstand uitleesbaar is waardoor deze controle niet meer noodzakelijk is.

---

¹⁶ LJN: BW0393, datum 22 juni 2012

Besluit

Oordeel van ACM:

42. Bij de beoordeling van het voorstel over bovengenoemde voorgestelde wijziging stelt ACM vast dat tijdens het GEN-overleg door de representatieve organisaties geen vragen of zienswijzen bij het voorstel zijn ingediend. ACM is van oordeel dat deze voorgestelde wijziging geen strijd oplevert met de belangen, regels en eisen zoals genoemd in artikel 12f, eerste- en tweede lid, van de Gaswet.

G. Toelating controlefunctionaliteit voor de werking van een gasmeter met elektronische verwerking van de meetsignalen

43. De gezamenlijke netbeheerders stellen voor artikel 2.3.1b toe te voegen aan de Meetvoorwaarden Gas – LNB. Een gasmeter gebaseerd op elektronische verwerking van meetsignalen is uitgerust met een seriële output, een elektronisch aangestuurd pulssignaal, seriële communicatie voor diagnostische doeleinden en een voorziening die de werking van de gasmeter verzekert tijdens uitval van voedingsspanning. Tevens beschikt dit type meter over een elektronisch signaal waarmee het verschil wordt aangegeven tussen een toestand waarin de gasmeter correct functioneert en waarin deze niet correct functioneert. Door middel van deze wijziging wordt het toegestaan meetinstrumenten met deze functionaliteit te gebruiken. Aan artikel 2.4.4 wordt voorgesteld de seriële output toe te voegen als ingangssignaal voor de elektronische volumeherleidingsinstrumenten.

44. Bij de beoordeling van het voorstel over bovenstaande wijziging stelt ACM dat vast tijdens het GEN-overleg door de representatieve organisaties geen vragen of bezwaren tegen het voorstel zijn ingediend. Beoordeling van deze wijziging door ACM leverde geen strijdigheid op met de belangen zoals bedoeld in artikel 12f, eerste- en tweede lid, van de Gaswet.

H. Voorwaarden voor inbouwen van de gasmeter

45. Het betreft hier een voorgestelde wijziging door de gezamenlijke netbeheerders van artikel 2.3.7 van de Meetvoorwaarden Gas – LNB ten aanzien van de inbouwspecificaties van gasmeters. In de huidige versie van Meetvoorwaarden was deze voornamelijk gericht op turbinegasmeters. Voorgesteld wordt om in aanvulling hierop ook de inbouwspecificaties voor de andere meetprincipes in de voorwaarden op te nemen. Het betreft een uitbreiding voor rotorgasmeters en ultrasone gasmeters.
46. Bij de beoordeling van het voorstel over bovenstaande wijziging stelt ACM dat vast tijdens het GEN-overleg door de representatieve organisaties geen vragen of bezwaren tegen het voorstel zijn ingediend. Beoordeling van deze wijziging door ACM leverde geen strijdigheid op met de belangen zoals bedoeld in artikel 12f, eerste- en tweede lid, van de Gaswet.

Besluit

I. Curve correctie in de gasmeting

47. Het betreft hier een voorgestelde wijziging door de gezamenlijke netbeheerders van artikel 2.3.9 van de Meetvoorwaarden Gas – LNB ten aanzien van de zogenaamde ‘curve correctie’. Voor de bepaling van het volume onder bedrijfscondities dient rekening te worden gehouden met de individuele kalibratiecurve van een gasmeter. Moderne elektronische volume herleidingsinstrumenten (hierna: EVHI) zijn in staat om standaard deze ‘curve correctie’ voor de gasmeter toe te passen. Hierdoor wordt, bij de bepaling van het volume onder bedrijfscondities, rekening gehouden met de individuele kalibratiecurve van een gasmeter. Omdat deze moderne EVHI met name geplaatst zijn in de grotere gasontvangststations wordt voorgesteld om vanaf 1 januari 2013 de curvecorrectie toe te gaan passen voor stations met een jaarafname per straat groter dan 250 miljoen m³(n).

Oordeel van ACM

48. Bij de beoordeling van bovengenoemde voorstelde wijzigingen stelt ACM vast dat VEMW tijdens het GEN-overleg vragen heeft gesteld omtrent de keuze om de curve correctie toe te passen bij afnemers met een jaarverbruik van meer 250 miljoen m³(n). Ook wilde VEMW weten wat de financiële consequenties van deze aanpassingen zullen zijn. De gezamenlijke netbeheerders hebben in hun antwoord aangegeven dat de keuze om de curve correctie alleen toe te passen bij stations met een jaarafname groter dan 250 miljoen m³(n) wordt ingegeven door het feit dat alleen deze stations zijn voorzien van EVHI met ingebouwde curve correctie functionaliteit. Met betrekking tot de implementatiekosten van de methodiek geven de gezamenlijke netbeheerders aan dat deze zullen worden gedragen door GTS. Doordat de curve correctie al standaard deel uitmaakt van deze EVHI zullen hier voor de aangeslotenen geen kosten aan verbonden zijn. ACM stelt vast dat hiermee de vragen van VEMW door de gezamenlijke netbeheerders beantwoord zijn. De representatieve organisaties geen andere zienswijzen op deze aan hun voorgelegde wijziging ingediend. ACM is van oordeel dat deze voorgestelde wijziging geen strijd oplevert met de belangen, regels en eisen zoals genoemd in artikel 12f, eerste- en tweede lid, van de Gaswet. Met betrekking tot de in dit artikel genoemde ingangsdatum constateert ACM dat de gezamenlijke netbeheerders er bij het indienen van het voorstel vanuit zijn gegaan dat het besluit voor 1 januari 2013 zou zijn genomen. Aangezien dit niet het geval is, stelt ACM in overleg met GTS en Netbeheer Nederland, de ingangsdatum in dit artikel gewijzigd vast op 1 januari 2014.

Besluit

J. Schrappen van de dichtheidsmeting bij de volumeheruleiding

49. Het betreft hier een wijziging waardoor de volumeheruleiding van een gasmeter alleen nog via de zogenoemde pTz-methodiek mag worden uitgevoerd. Deze wijziging heeft betrekking op artikelen 2.1.2, 2.2.1, 2.4, 2.4.1, 2.7.4 en 2.7.10. De artikelen 2.7.8 en 2.7.9 komen hierdoor te vervallen. In de huidige Meetvoorwaarden Gas – LNB wordt nog rekening gehouden met volumeheruleiding op basis van dichtheidsmetingen. De gezamenlijke netbeheerders geven aan dat op dit moment een vervangingsproject wordt uitgevoerd waarbij de laatste stations, waarbij de volumeheruleiding op basis van dichtheidsmetingen wordt uitgevoerd, worden omgebouwd naar volumeheruleiding op basis van de pTz-methodiek. Aangezien volumeheruleiding op basis van dichtheidsmetingen zowel uit technisch- als financieel oogpunt geen voordelen biedt ten opzichte van de pTz-methodiek kan deze methodiek worden verwijderd uit de Meetvoorwaarden Gas – LNB.

Oordeel van ACM

50. Bij de beoordeling van de hierboven genoemde voorgestelde wijzigingen stelt ACM vast dat VEMW tijdens het GEN-overleg vragen heeft gesteld over het aantal stations waarbij dichtheidsmetingen zullen worden verwijderd. Daarnaast wil VEMW weten wie de financiële consequenties van deze aanpassingen draagt. In hun antwoord hebben de gezamenlijke netbeheerders aangegeven dat het om 30 stations gaat. De aanpassingskosten van de stations zullen door GTS worden gedragen. ACM stelt vast dat hiermee de vragen van VEMW door de gezamenlijke netbeheerders beantwoord zijn. De representatieve organisaties geen andere zienswijzen op deze aan hun voorgelegde wijziging ingediend. ACM is van oordeel dat deze voorgestelde wijziging geen strijd oplevert met de belangen, regels en eisen zoals genoemd in artikel 12f, eerste- en tweede lid, van de Gaswet.

K. Interval meting

51. In de Beslissing op bezwaar gastransportvoorwaarden deel 2¹⁷ heeft ACM in artikel 3.4.1 van de Meetvoorwaarden Gas – LNB het tijdsinterval van de gasmeting bepaald. Doordat de bepalingen in artikel 3.4.1 geen betrekking hebben op de gasmeting maar op de data-acquisitie stellen de gezamenlijke netbeheerders voor om deze bepaling te verschuiven. Het voorstel wordt gedaan om de bepaling over het tijdsinterval van de meting te verschuiven naar artikel 3.2.1. Hierbij wordt de term “nominaal” gebruikt om aan te geven dat tussen individuele uitvoeringen van meetsystemen kleine verschillen mogelijk zijn. Daarnaast wordt in artikel 3.4.1 tevens een aanpassing gedaan ten behoeve van snellere meetmethoden die tegenwoordig ook beschikbaar zijn.

---

¹⁷ Beslissing op bezwaar, kenmerk: 102500_1/15; 102500_2/16; 102500_3/10, 9 september 2008.

Besluit

Oordeel van ACM

52. Bij de beoordeling van de hierboven genoemde voorgestelde wijzigingen stelt ACM vast dat VEMW tijdens het GEN-overleg vragen heeft gesteld omtrent de aanleiding om de voorwaarden op dit punt aan te passen. VEMW heeft daarbij gevraagd of de wijzigingen een gevolg waren van voortschrijdend inzicht ten aanzien van het tijdsinterval van gasmetingen. De gezamenlijke netbeheerders hebben geantwoord dat ACM in eerder genoemde Beslissing op bezwaar gastransportvoorwaarden deel 2 wijzigingen in artikel 3.4.1 van de Meetvoorwaarden Gas – LNB ten aanzien van het tijdsinterval had doorgevoerd. Hierdoor is echter een bepaling over het tijdsinterval van meting in een artikel over de data acquisitie terecht gekomen. Dit willen de gezamenlijke netbeheerders door middel van deze wijziging herstellen. Dit voorstel blijft daarmee volgens de gezamenlijke netbeheerders in lijn met de beslissing van ACM. ACM stelt vast dat hiermee de vragen van VEMW door de gezamenlijke netbeheerders beantwoord zijn. De representatieve organisaties hebben geen andere zienswijzen op deze aan hun voorgelegde wijziging ingediend. ACM is van oordeel dat deze voorgestelde wijziging geen strijd oplevert met de belangen, regels en eisen zoals genoemd in artikel 12f, eerste- en tweede lid, van de Gaswet.

L. Beheer en onderhoud van de gaschromatograaf

53. Het betreft hier een door de gezamenlijke netbeheerders voorgestelde wijziging van artikelen 3.3.2 en 3.3.3 van de Meetvoorwaarden Gas – LNB. In artikel 3.3.2 is opgenomen dat voor gaschromatograaf (hierna: GC) dagelijks een zogenaamde eenpuntskalibratie wordt uitgevoerd. Dit was noodzakelijk om te kunnen voldoen aan de huidige eisen in ISO 6974/2 voor wat betreft de toelaatbare spreiding in de ongenormaliseerde som van de componenten. In de geactualiseerde versie van ISO 6974/2 is deze eis komen te vervallen. Hiermee kan de dagelijkse kalibratie komen te vervallen. Ten behoeve van kwaliteitsbewaking is het wel noodzakelijk dat periodiek een gas met bekende samenstelling wordt geanalyseerd om eventuele afwijkingen te kunnen opsporen. Naar aanleiding van een opmerking tijdens een informele commentaarronde wordt voorgesteld het woord 'periodiek' in het artikel te vervangen door het woord 'wekelijks'. In artikel 3.3.3 wordt de term "kalibratiegassen" vervangen door de meer algemene term "primair referentie materiaal".

Oordeel van ACM

54. Bij de beoordeling van de hierboven genoemde voorgestelde wijziging stelt ACM vast dat VEMW tijdens het GEN-overleg gevraagd heeft of onderzoek heeft plaatsgevonden naar het schrappen van de kalibratie van de GC apparatuur. VEMW heeft de gezamenlijke netbeheerders om een nadere toelichting gevraagd. De gezamenlijke netbeheerders hebben geantwoord dat de kalibratie van de GC-apparatuur niet komt te vervallen. De eisen die gelden voor de kalibratie van GC apparatuur zijn vastgelegd in artikel 3.3.1. Daarnaast

Besluit

vindt maandelijks een controle van de GC plaats door middel van testgas. De reden van het schrappen van de dagelijkse kalibratie ligt in het feit dat deze te weinig opleverde, hetgeen ook geconstateerd is door de internationale normcommissie. ACM stelt vast dat hiermee de vragen van VEMW door de gezamenlijke netbeheerders beantwoord zijn. De representatieve organisaties geen andere zienswijzen op deze aan hun voorgelegde wijziging ingediend. ACM is van oordeel dat deze voorgestelde wijziging geen strijd oplevert met de belangen, regels en eisen zoals genoemd in artikel 12f, eerste- en tweede lid, van de Gaswet. ACM constateert dat het voorstel eenmaal het woord 'periodiek' vervangt door 'wekelijks', terwijl het woord 'periodieke' nog tweemaal voorkomt in dit artikel. In overleg met GTS en Netbeheer Nederland stelt ACM dit artikel vast met wijziging van de woorden 'periodieke' in 'wekelijkse'.

M. Tekstuele wijzigingen

55. De gezamenlijke netbeheerders stellen de volgende tekstuele veranderingen van de Meetvoorwaarden Gas – LNB voor.
56. In de artikelen 2.3.3, 2.3.4, 2.3.5, 2.3.6, 2.4.2 en 2.4.3 wordt voorgesteld om de term 'ijken' te laten vervallen en te vervangen door 'kalibreren'. Deze wijziging houdt verband met het feit dat de IJkwet is vervangen door de Metrologiewet waardoor het begrip ijen niet meer van toepassing is. In plaats daarvan zal het begrip kalibreren gebruikt worden.
57. In artikel 2.8.1 wordt voorgesteld om in de Meetvoorwaarden Gas – LNB de directe communicatie tussen EVHI en de centrale datacollectie van de landelijke netbeheerder mogelijk te maken. Door voortschrijdende techniek beschikken moderne EVHI's over een aanvullende functionaliteit waarmee zij in staat zijn om, zonder tussenkomst van een lokaal data-acquisitiesysteem, direct te communiceren met de back end ICT systemen van de netbeheerder van het landelijk gastransportnet. Om dergelijke EVHI's op termijn te kunnen gaan toepassen is het noodzakelijk dat de Meetvoorwaarden Gas – LNB toestaat dat van deze functionaliteit gebruik gemaakt mag worden in plaats van een separaat lokaal data-acquisitiesysteem.
58. In tabel 2.7.2 wordt voorgesteld om de eisen die gelden voor drukopnemers van referentiemeters in de voorwaarden op te nemen. De omschrijving van de eisen die gesteld worden aan de referentiemeting zijn gerelateerd aan, en overgenomen van, de specificatie voor het controle instrument dat de netbeheerder van het landelijk gastransportsysteem op dit moment gebruikt. Gezien de ontwikkelingen op het vlak van met de name de drukopnemers is een functionele specificatie hier op zijn plaats, waardoor het beter is om in plaats van de nauwkeurigheid van de barometer expliciet aan te geven, zoals het geval was, dit effect mee te nemen in de eis voor de drukk bepaling.

Besluit

59. In artikel 2.8.3 wordt voorgesteld om de digitale uitwisseling van telwerkstanden van gasmeters naar de datacollectie systemen in de voorwaarden op te nemen. De overdracht van data tussen gasmeter en lokaal data acquisitie systeem is momenteel gebaseerd op het LF-signaal. Moderne gasmeters zijn tegenwoordig echter steeds vaker voorzien van een mogelijkheid waarmee de telwerkstand van de gasmeter digitaal kan worden uitgelezen. Ook bij andere gasmeterprincipes is niet altijd sprake van een LF-signaal. In de geactualiseerde versie van de Meetvoorwaarden Gas – LNB is hiermee rekening gehouden.
60. In artikel 2.8.4 wordt voorgesteld om, in het geval sprake is van digitale uitwisseling van telwerkstanden, de verplichte handmatige tellerstandsynchronisatie te schrappen. Dit houdt verband met het feit dat wanneer de overdracht tussen gasmeter en EVHI / lokaal data acquisitie systeem in de toekomst digitaal plaatsvindt, de telwerkstand op afstand kan worden uitgelezen. De verplichte handmatige tellerstandsynchronisatie kan hiermee komen te vervallen. In de geactualiseerde versie van de Meetvoorwaarden Gas – LNB is hiermee rekening gehouden.
61. In artikel 3.5.2 wordt voorgesteld om de term '(instel)parameters' te schrappen en te wijzigingen in 'methodiek'. Dit houdt verband met feit dat daar waar bij het gaskwaliteitssysteem wordt gesproken over (instel)parameters het eigenlijk methodieken betreft waarmee de kwaliteit vanuit de GC wordt bepaald voor een specifiek GOS, zoals bijvoorbeeld 24 uren voortschrijdend gemiddeld. De tekst in het betreffende artikel in de Meetvoorwaarden Gas – LNB wordt hiervoor aangepast. Naar aanleiding van een opmerking tijdens de informele commentaarronde wordt voorgesteld om in het artikel toe te voegen dat controlemethodieken ook gepubliceerd worden en dat de publicatie ervan jaarlijks plaatsvindt.
62. Het voorstel schrapt artikel 4.1.2, waarmee het voorschrift vervalt om een specifiek communicatieprotocol te gebruiken in het geval EVHI direct communiceren met de centrale ICT-systemen van de landelijk netbeheerder. Indien EVHI direct communiceren met de centrale ICT-systemen van de netbeheerder van het landelijk gastransportnet zonder tussenkomst van een lokaal data acquisitie systeem kan het specificeren van een specifiek protocol voor de dataoverdracht barrières opwerpen voor fabrikanten van dergelijke instrumenten. Omdat het alleen communicatie betreft tussen systemen van de netbeheerder van het landelijk gastransportnet heeft het "vrijlaten" van het communicatieprotocol geen invloed voor de overige marktpartijen.

Besluit

63. In artikelen 4.1.5 en 4.1.6 is een onjuiste verwijzing gecorrigeerd.
64. In artikel 4.2.2 wordt voorgesteld om de term 'HS bepaling' te vervangen door de term 'bepaling van de calorische bovenwaarde'.
65. In artikel 4.4.6 wordt voorgesteld om de tijdslijnen van de verwerking van de restvolumes niet meer te laten verlopen op basis van een kalenderdag maar op basis van de tijdslijnen van de gasdag. Bij de verwerking van de restvolumes wordt rekening gehouden met het feit dat het betreffende ICT systeem van de beheerder van het landelijk gastransportsysteem op kalenderdag basis functioneert terwijl de processen in de markt op gasdag basis plaatsvinden. Bij een eventuele toekomstige vervanging van dit systeem lijkt het wenselijk om voor de tijdsbasis van dit systeem de gasdag te gaan gebruiken in plaats van de kalenderdag en de Meetvoorwaarden Gas – LNB zodanig te herformuleren dat de gasdag als basis ook toegestaan is.
66. In de tabel 5.1.3 wordt voorgesteld om een aantal methodieken dat niet (meer) gebruikt wordt in de voorwaarden te schrappen. De HKW-methode is een methodiek die destijds in opdracht van de netbeheerder van het landelijk gastransportsysteem ontwikkeld is. Aangezien de methodiek zoals beschreven in ISO6975 ook geschikt is voor de bepaling van de betreffende aromaten verdient het de voorkeur om naar deze internationale norm te verwijzen. Daarnaast wordt voorgesteld om de verwijzing in tabel 5.1.3 voor de bepaling van het gehalte odorant te wijzigen. Voor de bepaling van het gehalte aan odorant wordt nu verwezen naar het instrument van een specifieke leverancier. Dit is ongewenst en daarom is deze verwijzing verwijderd.
67. Tenslotte bevat het voorstel diverse niet-inhoudelijke correcties. Dit betreft eerder besproken artikelen, alsmede de volgende artikelen: 2.3.4, 2.7.5, 3.1.5 en 3.2.3.

Oordeel van ACM

68. Bij de beoordeling van de voorgestelde tekstuele wijzigingen stelt ACM vast dat VEMW tijdens het GEN-overleg navraag heeft gedaan over de tekstuele aanpassing die is gedaan in artikel 4.2.2. Genoemde wijziging had betrekking op de toevoeging van de term 'gaskwaliteitsbepaling die van toepassing is'. Volgens VEMW roept deze term vragen op en vraagt de gezamenlijke netbeheerders om nadere toelichting. In hun antwoord hebben de gezamenlijke netbeheerders geantwoord dat het hier alleen een tekstuele verbetering betreft die betrekking heeft op situaties waarbij de resultaten van één GC van toepassing zijn op meerdere afnemers. In dit soort situaties is het niet mogelijk om over de gebruikte waarde van de gaskwaliteit overleg te hebben omdat dit dan betrekking heeft op meerdere aangeslotenen. Indien slechts sprake is van één afnemer kan dit wel. Voor de gevallen

Besluit

waarbij meerdere afnemers zijn betrokken, hebben de gezamenlijke netbeheerder een andere tekst voorgesteld. ACM stelt vast dat de vraag van VEMW door de gezamenlijke netbeheerders beantwoord is. De representatieve organisaties geen andere zienswijzen op deze aan hun voorgelegde wijziging ingediend. ACM is van oordeel dat deze voorgestelde wijzigingen geen strijd oplevert met de belangen, regels en eisen zoals genoemd in artikel 12f, eerste- en tweede lid, van de Gaswet.

Conclusie

69. Gelet op bovenstaande stelt ACM de voorwaarden als bedoeld in artikel 12b van de Gaswet, vast met dien verstande dat de Meetvoorwaarden Gas – LNB zullen worden gewijzigd overeenkomstig bovengenoemde voorgestelde wijzigingen van de gezamenlijke netbeheerders. De wijzigingen zijn opgenomen in de bijlage bij dit besluit.

Besluit

6 Besluit

70. Met inachtneming van het voorgaande stelt ACM de wijziging van de voorwaarden vast overeenkomstig de in de bijlage 1 bij dit besluit opgenomen tekst.

7 Publicatie

71. Van dit besluit wordt mededeling gedaan in de Staatscourant. Voorts zal dit besluit worden gepubliceerd op de website van ACM, www.acm.nl.

72. Dit besluit treedt in werking op de dag na kennisgeving ervan in de Staatscourant.

Den Haag,
7 november 2013

Autoriteit Consument en Markt,
Namens deze:

w.g.
dr. F.J.H. Don
Bestuurslid

Tegen dit besluit kan degene wiens belang daarbij rechtstreeks is betrokken, binnen zes weken na bekendmaking beroep instellen bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven, Postbus 20021, 2500 EA, 's-Gravenhage.

Besluit

Bijlage behorende bij het besluit in zaak 104095 van de Autoriteit Consument en Markt tot wijziging van de voorwaarden als bedoeld in artikel 12b van de Gaswet.

De Meetvoorwaarden Gas – LNB worden als volgt gewijzigd:

A

In artikel 1.3.2 komt het woord “artikel” te vervallen

B

Paragraaf 1.4 komt te vervallen.

C

Artikel 2.1.2 wordt gewijzigd en komt als volgt te luiden:

2.1.2 De bepaling van de geleverde hoeveelheid **gas** onder **normaalcondities** gebeurt met de ptz-methode: omrekening met behulp van de gemeten druk, de gemeten temperatuur en de berekende **compressibiliteit**.

D

Artikel 2.2.1 wordt gewijzigd en komt als volgt te luiden:

2.2.1 De meetinrichting voor de bepaling van de geleverde hoeveelheid **gas** onder **normaalcondities** bestaat uit een **gasmeter**, een temperatuuropnemer, een drukopnemer en een Elektronisch Volume Herleidings Instrument (EVHI).

E

Artikel 2.2.2 komt te vervallen.

F

Artikel 2.3.1 wordt gewijzigd en komt als volgt te luiden:

2.3.1 De **gasmeter** is ofwel voorzien van een mechanisch telwerk ofwel gebaseerd op elektronische verwerking van meetsignalen.”

Besluit

G

Artikel 2.3.1a wordt toegevoegd en komt als volgt te luiden:

2.3.1a Een **gasmeter** voorzien van een mechanisch telwerk is uitgerust met een laagfrequente (LF) pulsgever gekoppeld aan het mechanisch telwerk en een hoogfrequente (HF) pulsgever. Dit type **gasmeter** beschikt over een controlemogelijkheid om de correcte werking van de **gasmeter** te verifiëren, bijvoorbeeld een HF/LF-controle. Indien aangeschaft na 1 januari 2012 is dit type **gasmeter** uitgerust met een voorziening waarmee de telwerkstand op afstand uitleesbaar is.”

H

Artikel 2.3.1b wordt toegevoegd en komt als volgt te luiden:

2.3.1 Een **gasmeter** gebaseerd op elektronische verwerking van meetsignalen is uitgerust met een seriële output, een elektronisch aangestuurd pulssignaal, seriële communicatie voor diagnostische doeleinden en een voorziening die de werking van de **gasmeter** verzekert tijdens uitval van voedingsspanning. Tevens beschikt dit type meter over een elektronisch signaal waarmee het verschil wordt aangegeven tussen een toestand waarin de **gasmeter** correct functioneert en waarin deze niet correct functioneert.

I

Artikel 2.3.2 wordt gewijzigd en komt als volgt te luiden:

2.3.2 De **gasmeter** dient bij aanschaf te beschikken over een toelating afgegeven onder de Metrologiewet of de IJkwet. De **gasmeter** dient daar waar beschikbaar, te voldoen aan de (inter)nationale normen (bijvoorbeeld ISO, CEN, NEN) die voor het betreffende type **gasmeter** gepubliceerd zijn. Voor turbinegasmeters is EN 12261, voor rotorgasmeters is EN 12480 en voor ultrasone-**gasmeters** is ISO 17089 van toepassing.

J

Artikel 2.3.3 wordt gewijzigd en komt als volgt te luiden:

2.3.3 De **gasmeter** moet voorzien zijn van een kalibratiecertificaat van een erkende kalibratieinstelling waarbij geldt dat de gebruikte kalibratiefaciliteit:

Besluit

- geaccrediteerd is conform ISO/IEC 17025 voor het uitvoeren van dergelijke kalibraties;
- traceerbaar is naar de Europese Geharmoniseerde Referentie Waarde voor hoge druk aardgas onder stromingsconditie;
- voor kalibratie van turbinegasmeters voldoet aan de eisen zoals gesteld in EN 12261 annex A.

K

Artikel 2.3.4 wordt gewijzigd en komt als volgt te luiden:

2.3.4 Naast de bepalingen uit 2.1.1 geldt dat:

- de flowgewogen gemiddelde miswijzing bij de hoogste druk waarbij gekalibreerd is ongeveer nul bedraagt. Onder “nul” wordt verstaan zo dicht bij nul als technisch mogelijk is.
- bij de hoogste druk waarbij gekalibreerd wordt de miswijzing in het gebied tussen $0,25 \cdot Q_{max}$ en Q_{max} kleiner dan 0,5% is, waarbij Q_{max} het maximale debiet is onder **bedrijfscondities** waarbij de **gasmeter** gebruikt mag worden.
- in het gebied tussen $0,25 \cdot Q_{max}$ en Q_{max} mag het verschil tussen de miswijzing bij de hoogste druk waarbij gekalibreerd is en de miswijzing bij de laagste druk waarbij gekalibreerd is niet groter zijn dan 0,7%.
- indien een **gasmeter** is voorzien van een “beperkt opschrift” voor de drukklasse, ze binnen het aangegeven bereik wordt gebruikt.”

L

De tabel in artikel 2.3.5 wordt gewijzigd en komt als volgt te luiden:

Drukklasse	Toepasbaar bij een overdruk van	Indien gekalibreerd bij een overdruk van
ANSI 150	Alle drukken	Atmosferisch en 8 bar
ANSI 150	Tussen 4 en 8 bar	8 bar ijk; geen lage druk kalibratie
ANSI 300	Alle drukken	8 bar en 20 of 35 bar
ANSI 600	Alle drukken	8 of 20 bar en 50 of 60 bar

Besluit

M

De tabel in artikel 2.3.6 wordt gewijzigd en komt als volgt te luiden:

Drukklasse	Toepasbaar bij een overdruk van	Indien gekalibreerd bij een overdruk van
ANSI 150	Tot 16 bar	Atmosferisch en 8 bar

N

Artikel 2.3.7 wordt gewijzigd en komt als volgt te luiden:

2.3.7 **Gasmeters** worden ingebouwd volgens het voorschrift van de fabrikant van de **gasmeter** met dien verstande dat er bij de turbinegasmeter sprake is van een rechte aanstroomlengte van tenminste 5 maal de nominale leidingdiameter (5D), voorafgegaan door een stroomrichter, en een afstroomlengte van tenminste 2D. Voor een rotorgasmeter geldt geen minimale aan- en afstroomlengte. Bij een ultrasone-**gasmeter** is er sprake van een rechte aanstroomlengte en afstroomlengte volgens ISO 17089. Bestaande installaties met een turbinegasmeter die niet aan de eis van aanstroomlengte van 5D voldoen worden niet aangepast indien de aanstroomlengte 4D of meer bedraagt.

O

Artikel 2.3.9 wordt toegevoegd en komt als volgt te luiden:

2.3.9 Voor meetinrichtingen met een jaarafname van 250 miljoen m³(n) of meer per meetstraat, wordt met ingang van 1 januari 2014 de door de **gasmeter** gemeten hoeveelheid gas gecorrigeerd voor de afwijking van de betreffende **gasmeter** conform het bij deze **gasmeter** behorende kalibratiecertificaat.

P

De aanduiding van paragraaf 2.4 wordt gewijzigd en komt als volgt te luiden:

2.4 Bepaling van de hoeveelheid gas onder normaalcondities

Besluit

Q

De aanhef van artikel 2.4.1 wordt gewijzigd en komt als volgt te luiden:

2.4.1 Voor de bepaling van de geleverde hoeveelheid **gas** onder **normaalcondities** wordt de door de **gasmeter** bij **bedrijfscondities** gemeten hoeveelheid **gas** met behulp van een EVHI herleid tot $m^3(n)$ volgens de volgende formule: [...].

R

Artikel 2.4.2 wordt gewijzigd en komt als volgt te luiden:

2.4.2 De drukopnemer voor het vaststellen van de druk p wordt aangesloten op de plaats waar de druk bij kalibratie van de **gasmeter** maatgevend was. De drukopnemer moet bij ingebruikname zijn voorzien van een kalibratiecertificaat van een erkende kalibratieinstelling.

S

Artikel 2.4.3 wordt gewijzigd en komt als volgt te luiden:

2.4.3 Bij turbine- en ultrasone-**gasmeters** wordt de temperatuuropnemer voor het vaststellen van de temperatuur t geplaatst in een zogenaamde “meet- en impulsring” achter de **gasmeter**, ofwel direct achter de **gasmeter**, waarbij de maximale afstand tussen uitlaatflens van de **gasmeter** en de temperatuuropnemer 0,5 m bedraagt. Bij rotorgasmeters bevindt de meet- en impulsring zich aan de inlaatzijde van de rotormeter. De temperatuuropnemer moet bij ingebruikname zijn voorzien van een kalibratiecertificaat van een erkende kalibratieinstelling.

T

Artikel 2.4.4 wordt gewijzigd en komt als volgt te luiden:

2.4.4 Het EVHI gebruikt als ingangssignaal voor het bepalen van de gemeten hoeveelheid **gas** onder **bedrijfscondities** V de seriële output, het HF- of het LF-sigitaal van de **gasmeter**.

Besluit

U

In artikel 2.4.7 komt het woord “artikel” geheel te vervallen.

V

Paragraaf 2.5 en 2.6 komen te vervallen.

W

Artikel 2.7.2 wordt gewijzigd en komt als volgt te luiden:

- 2.7.2 De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** controleert het EVHI, de temperatuuropnemer, de drukopnemer met controle apparatuur die voldoet aan onderstaande eisen:

Onderdeel	Maximaal toegestane afwijking gemeten waarde t.o.v. referentie-waarde	Kalibratiefrequentie
Referentiedrukopnemer	0,1%	2 x per jaar
Referentietemperatuuropnemer	0,1 k	2 x per jaar

X

Artikel 2.7.4 wordt gewijzigd en komt als volgt te luiden:

- 2.7.4 De CUSUM techniek wordt toegepast op de controle resultaten voor de druk- en temperatuuropnemers en voor de Gaschromatografen (GC's) (testanalyses, zie 3.3.5).

Y

Artikel 2.7.5 wordt gewijzigd en komt als volgt te luiden:

- 2.7.5 De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** kalibreert één keer per jaar elk EVHI. Voor het bepalen van de miswijzing van het EVHI wordt een controleapparaat (inclusief referentiedruk en –temperatuuropnemer) parallel geschakeld. De miswijzing van het EVHI (herleidingsfout) is het procentuele verschil tussen de met behulp van het EVHI bepaalde conversiefactor en de conversiefactor van het controleapparaat, betrokken op de laatstgenoemde conversiefactor. Een controle van het EVHI bestaat uit

Besluit

ten minste 2 metingen binnen één controle.

Z

Artikel 2.7.8 en 2.7.9 komen te vervallen.

AA

Artikel 2.7.10 wordt gewijzigd en komt als volgt te luiden:

2.7.10 Indien bij de controles genoemd in 2.7.5 t/m 2.7.7 de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** een afwijking vindt groter dan de toegestane afwijking (zie onderstaande tabel), dan voert deze binnen 4 weken een vervolgonderzoek en een eventuele justering of vervanging uit. Tevens wordt er een nieuwe controle uitgevoerd.

Wanneer de herleidingsfout groter is dan 1% dan neemt de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** de betreffende in gebruik zijnde **meetinrichting** direct uit bedrijf en wordt een reserve **meetinrichting** in bedrijf genomen. Wanneer de herleidingsfout groter is dan 1,5% dan corrigeert de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** de meetresultaten conform 4.1.7 of 4.6.5.

Controle frequentie	Te bepalen afwijkingen		Maximaal toelaatbare afwijking
1 x per jaar	Herleidingsfout		0,5%
	Verschil herleidingsfout van de metingen		0,3%
	p-fout		0,4%
	CUSUM p	actiegrens	0,45%
		drempelwaarde	0,08%
	t-fout		0,5 K
	CUSUM t	actiegrens	0,45 K
		drempelwaarde ISM 999	0,15 K
		Drempelwaarde overig	0,08 K

BB

Artikel 2.8.1 wordt gewijzigd en komt als volgt te luiden:

Besluit

- 2.8.1 Een lokaal data acquisitiesysteem, separaat of als geïntegreerd onderdeel van het EVHI, registreert op de plek van de meting aan het einde van elk **uur** drie tellerstanden: tellerstanden voor de **gasmeter**, de niet-herleidbare gashoeveelheid en de herleidbare gashoeveelheid. De laatste twee zoals bepaald door het EVHI op basis van de **gasmeter** op het tijdstip van registratie.

Besluit

CC

Artikel 2.8.3 wordt gewijzigd en komt als volgt te luiden:

2.8.3 Indien het lokaal data acquisitiesysteem geen geïntegreerd onderdeel van het EVHI vormt, vindt de overdracht van de telwerkstand van de **gasmeter** naar het data acquisitiesysteem indien mogelijk plaats op basis van een ander signaal dan het signaal dat gebruikt wordt voor de herleiding door het EVHI. De overdracht van de EVHI-standen naar het data acquisitiesysteem vindt plaats via pulsen of via een seriële verbinding. De telwerken van het data acquisitiesysteem worden afgeleide telwerken genoemd. De afgeleide telwerken lopen synchroon met primaire telwerken van de **gasmeter** en het EVHI.

DD

Artikel 2.8.4 wordt gewijzigd en komt als volgt te luiden:

2.8.4 De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** borgt dat de afgeleide telwerken synchroon lopen met de primaire telwerken. In het geval dat de signaaloverdracht tussen de **gasmeter**, het EVHI en/of het lokaal data acquisitiesysteem gebaseerd is op pulssignalen wordt dit geborgd door hierop ten minste vier maal per jaar een controle uit te voeren. Bij constatering van verschillen worden de telwerken van het data acquisitiesysteem gesynchroniseerd aan de primaire telwerken op de **gasmeter** en het EVHI. Het daarbij betrokken volume verschil wordt verwerkt als correctie volgens 4.3.3 en/of als restvolume volgens 4.4.3.

EE

In artikel 3.1.1 en 3.1.4 komt het woord “artikel” te vervallen.

FF

Artikel 3.1.5 wordt gewijzigd en komt als volgt te luiden:

3.1.5 Het gaskwaliteitsysteem bepaalt de **gaskwaliteit** op een **aansluiting** of **stelselverbinding** uitgaande van een of meerdere gaskwaliteitsmetingen met een nauwkeurigheid die leidt tot een nauwkeurigheid van de bepaling van de **hoeveelheid energie** die gelijk is aan of beter dan de specificaties in 1.3.2.

Besluit

GG

Artikel 3.2.1 wordt gewijzigd en komt als volgt te luiden:

- 3.2.1 De GC voert de gasanalyse uit op grond van op representatieve punten uit het **landelijk gastransportnet** getrokken gasmonsters. De GC heeft een nominale analyseslag van 15 minuten of minder.

HH

Artikel 3.2.3 wordt gewijzigd en komt als volgt te luiden:

- 3.2.3 Uit de gassamenstelling bepaald door de GC worden de **calorische bovenwaarde** en de **relatieve dichtheid** berekend volgens ISO 6976.

II

Artikel 3.3.2 wordt gewijzigd en komt als volgt te luiden:

- 3.3.2 Ter controle van de goede werking van de GC wordt wekelijks automatisch een controle uitgevoerd met een gecertificeerd kalibratie- of testgas. De wekelijkse controle omvat 3 analyses. Controle vindt plaats op basis van statistische controlemethodieken. De details van deze controlemethodiek worden door de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** op haar website gepubliceerd. De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** rapporteert in de jaarlijkse evaluatie van het meetproces conform 4.5.1 dat middels deze wekelijkse controles voldaan wordt aan de gestelde kwaliteitseisen.

JJ

Artikel 3.3.3 wordt gewijzigd en komt als volgt te luiden:

- 3.3.3 De in 3.3.1 en 3.3.2 genoemde kalibratiegassen worden gravimetrisch aangemaakt volgens ISO 6142 en van een certificaat voorzien voor elk van de 7 componenten volgens ISO 6711. De GC waarmee de controle van het aangemaakte kalibratiegas wordt uitgevoerd is gekalibreerd met primair referentie materiaal. Na controle en goedkeuring van het nieuw gemaakte kalibratiegas wordt een certificaat gemaakt volgens ISO 6141.

Besluit

KK

In artikel 3.3.4 en 3.3.5 komt het woord “artikel” te vervallen.

LL

Artikel 3.4.1 wordt gewijzigd en komt als volgt te luiden:

- 3.4.1 Een lokaal data acquisitiesysteem, separaat of als geïntegreerd onderdeel van de GC, registreert op de plek van de meting voor elke analyseslag de verkregen analysewaarden volgens 3.1.2, de bepaalde waarden volgende 3.2.3 en het tijdstip van registratie. Per kwartier worden de resultaten opgeslagen voor verwerking conform 4.1.1.

MM

In artikel 3.5.1 komt het woord “artikel” te vervallen.

NN

Artikel 3.5.2 wordt gewijzigd en komt als volgt te luiden:

- 3.5.2 De voor het toegepaste gaskwaliteitsysteem benodigde (instel) parameters en controlemethodieken worden door de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** op basis van configuratie van het **landelijk gastransportnet** bepaald en actueel gehouden. Deze (instel) parameters en controlemethodieken worden door de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** jaarlijks op haar website gepubliceerd.

OO

In artikel 4.1.1 komt het woord “artikel” te vervallen.

PP

Artikel 4.1.2 komt te vervallen.

Besluit

QQ

Artikel 4.1.5 wordt gewijzigd en komt als volgt te luiden:

4.1.5 Bij de verificatie van de gaskwaliteitsmeting wordt een plausibiliteitscontrole uitgevoerd op de verkregen analysewaarden en de afgeleide grootheden volgens 3.2.3.

RR

Artikel 4.1.6 wordt gewijzigd en komt als volgt te luiden:

4.1.6 De verificatie vindt zodanig plaats dat de in 1.3.2 genoemde beschikbaarheidseisen gerealiseerd kunnen worden.

SS

Artikel 4.2.2 wordt gewijzigd en komt als volgt te luiden:

4.2.2 Bij storingen langer dan 60 **uur** in de bepaling van de **calorische bovenwaarde** overlegt de de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** met de betreffende **regionale netbeheerder** over de te gebruiken waarde. Indien sprake is van een storing langer dan 60 **uur** in de bepaling van de **calorische bovenwaarde** voor een enkelvoudige **aangeslotene** dan treedt de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** in overleg met deze **aangeslotene**.

TT

In artikel 4.3.1, 4.3.3, 4.4.1, 4.4.2, 4.4.3 en 4.4.4 komt het woord "artikel" te vervallen.

UU

Artikel 4.4.6 wordt gewijzigd en komt als volgt te luiden:

4.4.6 Indien de vaststelling van restvolumes dV en ΔV_n door de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** plaatsvindt per dag gerekend van 0.00 **uur** tot 24.00 **uur** worden deze toegeschreven aan de **gasdag** met dezelfde datumaanduiding als de kalenderdag.

Besluit

VV

In artikel 4.4.9, 4.6.2 en 4.6.3 komt het woord “artikel” te vervallen.

WW

In artikel 5.1.1 komt het woord “artikelen” te vervallen.

XX

De tabel in artikel 5.1.3 wordt gewijzigd en komt als volgt te luiden:

Hoedanigheid	Methode	Detectieniveau	Onzekerheid	Frequentie
Wobbe index	ISO 6974 + 6976		0,5%	Continu
Zuurstof	ISO 6974	0,01 mol %	5%	Continu on-line meting op N ₂ -injectiepunten; Overig; steekproefsgewijs
Aromaten	ISO 6975		5%	Steekproefsgewijs
Anorganisch gebonden zwavel in H ₂ S	ISO 19739	0,4 mg/m ³	1 mg	Continue on-line metingen + steekproefsgewijs
Alkylthiolen S-gehalte	ISO 19739	1 mg/m ³	2 mg	Steekproefsgewijs
Totale gehalte zwavel	ISO 19739	1 mg/m ³	1 mg	Steekproefsgewijs
THT-gehalte	Apparaatspecifiek		< 13 %	Eens in de drie weken THT meting op iedere odorisatie locatie